

Pôsobnosť Slovenskej inšpekcie životného prostredia (SIŽP) pri kontrolách kvality motorových palív

V nadväznosti na záväzné akty EÚ a podľa zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o ovzduší) je SIŽP (ďalej len inšpekcia) kontrolným orgánom, ktorý vykonáva odborný štátny dozor v oblasti ochrany ovzdušia, pri výkone ktorého dozerá ako kontrolované subjekty plnia svoje povinnosti podľa zákona o ovzduší.

Podľa § 24 písm. h) zákona o ovzduší inšpekcia kontroluje aj kvalitu vyrábaných, dovážaných a predávaných palív, a na tento účel odoberá na náklady kontrolovaných subjektov vzorky palív a zabezpečuje aj ich analýzy.

Ustanovenie § 14 ods. 3 zákona o ovzduší ukladá podnikateľom, ktorí vyrábajú, dovážajú a predávajú motorové palivá - nafta motorová, automobilové benzíny, LPG - nasledovnú povinnosť: *"Palivá určené na pohon mobilných zdrojov, pre ktoré sú ustanovené požiadavky na kvalitu, sa môžu uvádzať na trh v Slovenskej republike, ak spĺňajú tieto požiadavky. Podnikateľ, ktorý vyrába, dováža a predáva palivá, je povinný viesť prevádzkovú evidenciu o palivách v ustanovenom rozsahu, preukazovať kvalitu palív ustanoveným spôsobom a poskytovať ustanovené údaje spotrebiteľom a okresnému úradu odboru starostlivosti o životné prostredie".* Požiadavky na kvalitu palív sú určené vo vyhláške MŽP SR 228/2014 Z. z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu palív a vedenie prevádzkovej evidencie o palivách (ďalej len vyhláška). Vo vyhláške a v jej prílohách č. 1 a 2 sú ustanovené aj požiadavky na kvalitu motorových palív. Jedná sa o nasledovné požiadavky (parametre) zamerané:

1. Na kvalitu automobilového benzínu

Oktánové číslo výskumnou metódou, oktánové číslo motorovou metódou, tlak pár pre letné obdobie, destilácia (odparené percento do 100 °C, odparené percento do 150 °C) obsah uhľovodíkových skupín (olefiny, aromáty, benzén) obsah kyslíka, obsah kyslíkatých zlúčenín (metanol, etanol, izo-propylalkohol, terc-butylalkohol, izo-butylalkohol, étery obsahujúce 5 a viac atómov uhlíka v molekule) iné kyslíkaté zlúčeniny, obsah síry a obsah olova.

2. Na kvalitu motorovej nafty

Cetánové číslo, hustota pri 15 °C, destilácia - 95 % získanej pri 360°C, polycyklické aromatické uhľovodíky, obsah síry a obsah metylesterov mastných kyselín.

Teda inšpekcia zabezpečuje výlučne analýzy týchto parametrov motorových palív, ktoré sú ustanovené citovanou vyhláškou. Nedodržanie limitných hodnôt ustanovených parametrov môže totiž mať vplyv na kvalitu ovzdušia, preto kontroly kvality motorových palív sú vykonávané len za účelom ochrany ovzdušia. Všetky ostatné parametre ako napr. vzhl'ad, nečistoty atď'. Slovenská inšpekcia životného prostredia nekontroluje.

S podozrením na porušenie práv spotrebiteľa vo veci ostatných parametrov motorových palív sa môže spotrebiteľ obrátiť na príslušný orgán štátnej správy, ktorým je Slovenská obchodná inšpekcia (SOI).

SOI zabezpečuje štátnu kontrolu predaja výrobkov a poskytovania služieb spotrebiteľom na vnútornom trhu v zmysle zákona č. 128/2002 Z.z. o štátnej kontrole

vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Spotrebiteľ má právo využiť na svoju ochranu zákon o ochrane spotrebiteľa.

Odbery a analýzy motorových palív sú zabezpečované dodávateľským spôsobom na základe zmluvy o dielo s akreditovaným subjektom, ktorý bol víťazom verejného obstarávania podľa zákona č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa príslušných právnych predpisov a noriem inšpekcia zabezpečuje odbery a analýzy v troch etapách počas roku nasledovne:

- zimné odbery sú od 1.1. do 28.2. bežného roku,
- letné odbery sú od 15.4. do 30.9. bežného roku,
- zimné odbery sú od 16.11 do 31.12. bežného roku,

v ktorých vykonáva prostredníctvom územné príslušných inšpektorátov v Bratislave, Banskej Bystrici, Žiline a v Košiciach za účasti zástupcov akreditovaného laboratória odbery motorových palív podľa normy STN EN 14 274 *Motorové palivá. Stanovenie kvality benzínu a motorovej nafty. Monitorovací systém kvality palív (FQMS)*. Podľa tejto normy je vytvorený model regiónu, ktorý v našom prípade tvorí celé územie Slovenskej republiky a je zostavený zoznam čerpacích staníc s počtom výdajných stojanov, druhmi a množstvami predaných motorových palív. Na základe týchto údajov je stanovené minimálne množstvo vzoriek každého druhu motorových palív, zvlášť pre letné a zvlášť pre zimné obdobie, ktoré je potrebné aj na analýzu a reprezentatívne vyhodnotenie monitorovacieho systému.

Inšpekcia odbery za jednotlivé obdobia vykonáva v plánovaných termínoch (zosúladené s akreditovaným laboratóriom) postupne v každom kraji zvlášť podľa požiadaviek normy.

V prípade, ak na inšpekciu sú doručené podnety na nekvalitné motorové palivá na čerpacích staniaciach, inšpekcia ich zaraďuje do zoznamu odberov, ktoré sa vykonajú v najbližšom plánovanom období v príslušnom kraji a zabezpečí ich odbery a analýzy za účelom preverenia ich súladu s vyššie uvedenými predpismi v oblasti ochrany ovzdušia, teda nie v oblasti ochrany spotrebiteľa. O výsledku kontroly je informovaná osoba, ktorá podnet podala.

V Bratislave dňa 01. 06. 2015